

Weil sich in Korkeasaari öfters 2—4 Ziegenmelker gleichzeitig zusammen aufhielten, liegt die Vermutung nahe, dass die Nestjungen ihren Ältern noch im Herbst folgen. Die gegenseitige Verbindung wird mittels des Lautes zustandegebracht. Die Kontaktlaute standen im Übergewicht (Tabelle 9). Weil aber die Lautäusserungen nicht reichlich genug sind, um die Artkumpanten beisammenzuhalten, kann die Verbindung vermutlich nur dadurch aufrechterhalten werden, dass die Ziegenmelker auch im Herbst nur einige spärliche und permanente Rastplätze anwenden.

Havaintoja muutoksista Kokemäenjokialueen eteläisessä vesilinnustossa.

PEKKA NUORTEVA

Eteläisen linnustoaineksen leviämistä pohjoista kohden on viime vuosikymmeninä innokkaasti tutkittu Suomessa ja muissa pohjoismaissa. KALELAN laaja, vuonna 1938 ilmestynyt tutkimus Kokemäenjokialueen linnustosta on monessakin suhteessa ollut perustavanlaatuinen näissä tutkimuksissa. Koska mainitun teoksen ilmestymisestä on kulunut kymmenisen vuotta, on Kokemäenjokialueen linnustossa sittemmin ehtinyt tapahtua muutoksia.

KALELA esittää e. m. tutkimuksessaan taulukon (s. 153), josta selvää eräiden eteläisten vesilintujen esiintyminen eräillä tarkemmin tutkituilla Kokemäenjokialueen järvillä. Olen tilapäisluontoisilla retkeilyillä vuosina 1946—49 tehnyt ornitologisia havaintoja muutamilla näistä järvistä. Nämä havaintoni olen tehnyt kesäkuussa tai heinäkuun alkupuolella ja olen tällöin katsonut tapaamani vesilintulajit k. o. järvillä pesiviksi, vaikken aina pesiä tai poikueita olisikaan todennut. — Tiedot Vaakkolammesta on yliopp. O. HELENIUS antanut.

Oheisesta taulukosta ilmenee eri lajien pesiminen eri järvillä 1930-luvulla (KALELAN mukaan; Sääksmäen Vähäjärveä koskevat tiedot sisältävät osittain myös KIVIRIKON havaintoja aikaisemmalta ajalta) ja vuonna 1949 (omien havaintojeni mukaan). Lajin pesiminen on merkitty ristillä, naurulokilla (*Larus ridibundus* L.) on lisäksi tähdellä ilmaistu lajin pesiminen vain yhtenä tai harvoina pareina.

Tutkittu järvi Lintulaji	Jokijärvi (Hauho)		Hattelmalanj. (Vanaja)		Vähäjärvi (Sääksmäki)		Tykölän järvi (Tyrväntö)		Vaakkolampi (P. Pirkkala)		N	
	1938	1949	1938	1949	1938	1949	1938	1949	1938	1949	1938	1949
<i>Anas querquedula</i> L.					+	+	+	+			2	2
<i>A. clypeata</i> L.		+			+	+	+	+			2	3
<i>Aythya ferina</i> (L.)	+	+	+	+	+	+	+	+			4	4
<i>Larus ridibundus</i> L.		+	+	+	+	+	+	+			2	5
<i>Fulica atra</i> L.	+	+	+	+	+	+	+	+			4	4
<i>Porzana porzana</i> (L.)					+		+	+			2	1
Σ	2	4	3	3	5	5	5	6	1	1	16	19

Taulukosta ilmenee, että eteläisten lintulajien kanta on pysynyt ennallaan tai voimistunut, varsinkin naurulokin yleistymisen kulu-neena 10-vuotiskautena on silmään pistävä.

Ainoastaan kaislarääkkä (*Porzana porzana* L.) olisi taantunut. Tämäkin lienee vain näennäistä, sillä tätä lajia, jota KALELA 1938 pitää Kokemäenjokialueella hyvin harvinaisena, tapasin Tykölän-järvellä, 24. VI. 1949 peräti 4 (mahdollisesti vieläkin useampia) ään-televää yksilöä ja olen lisäksi tavannut lajia Ylisellä-Savijärvellä (Hattulassa) 25. VI. 1946.

Tietämäni mukaan on Hattelmalanjärvellä keväisin tavattu myös lapasorsaa (*Anas clypeata* L.) ja heinätavia (*A. querquedula* L.), joita kuitenkin en pesimäaikaisilla pikakäynneilläni ole todennut.

Mainittakoon, että olen Jokijärvellä (19. VII. 1947 ja 3. VI. 1949) ja Tykölän-järvellä (25. VI. 1949) kuullut ääntelyä, joka vastaa kirjallisuuskuvauksia ranta-kanan (*Rallus aquaticus* L.) ääntelystä. — Koska laji on minulle muuten outo, vaatinevat havainnot kuitenkin varmistusta. — Kuvauksen kuulemistani ään-teleistä on esitetty S. L. Y:n kokouspöytäkirjan 20. X. 1949 liitteessä.

Kuten jo olen huomauttanut, havaintoni perustuvat tilapäisretkei-lyihin, ja on näin ollen jokin laji jollain järvellä voinut jäädä havait-sematta. Näin ollen on myös selvää, etteivät havaintoni missään tapauksessa ylitä tarkkuudessa KALELAN tutkimuksia ja ettei eteläi-sen linnustoaineksen todettu yleistymisen suinkaan johdu vain perus-teellisemmasta tutkimuksesta.

Edellä käsiteltyjen järvien tarkempi kvantitatiivinen tutkiminen antaisi erinomaisen pohjan linnuston kokoonpanossa tapahtuvien muutosten vastaiselle tutkimiselle. Näitä järviä on nimittäin pidettävä suorastaan poikkeuksellisen sopivina pesimäpaikkoina eteläisille vesilinnuille.

Kirjallisuus: KALELA, O., 1938, Über die regionale Verteilung der Brutvogelfauna im Flussgebiet des Kokemäenjoki. Ann. Zool. Soc. Zool.-Bot. Fennicae Vanamo 5: 1—297.

Zusammenfassung: Veränderungen im Bestand der südlichen Wasservögel im Flussgebiet der Kokemäenjoki. — Einige von KALELA (1938) in den 1930er Jahren untersuchte eutrophe Seen wurden in den Jahren 1947—49 vom Verfasser besucht. In der Tabelle S. 110 sind die in beiden Zeitabschnitten als brütend beobachteten südlichen Vogelarten für die untersuchten Seen angegeben. Eine Ausbreitung kann vor allem bei der Lachmöwe festgestellt werden. (Bei dieser Art beziehen sich die mit einem Sternchen versehenen Angaben auf einzelne oder vereinzelt Paare, die übrigen Angaben auf Kolonien.) Die „Abnahme“ des Tüpfelsumpfhuhns wird als scheinbar angesehen.

Kirjallisuutta - Litteratur.

STRESEMANN, ERWIN: Die Entwicklung der Ornithologie von Aristoteles bis zur Gegenwart. F. W. Peters Verlag. Berlin 1951. — XV + 431 s., hinta DM 35:—.

Jo jonkin aikaa on tiedetty, että STRESEMANN on työskennellyt lintutieteen historiaa koskevan teoksensa parissa. Nyt tämä teos on valmistunut ja tuloksena on laaja, mielenkiintoinen selvitys ornitologisen tutkimuksen kehitymisestä vanhalta ajalta meidän päiviimme. Monien yksityisten, eri aikakausina eläneiden tunnettujen ornitologien elämänvaiheita ja vaikutusta kuvaavana teos on monipuolinen kulttuurihistoriallinen läpileikkaus, jossa punaisena lankana näemme lintutieteen kehittyvän vaatimattomasta alusta nykyaikaiseksi, lukuisia ongelmia ratkovaksi itsenäiseksi tieteenalaksi, jolla on painava sana sanottavana kaikilla biologian ydinaloilla.

Teos jakaantuu kolmeen osaan, joista ensimmäinen (40 s.) käsittää vanhan ajan renessanssiin asti, toinen (245 s.) systematiikan ja evoluutiotutkimuksen vaiheet sekä kolmas (88 s.) biologian kehityksen.

Voimatta ryhtyä teoksen laajempaan esittelyyn haluamme eräänä yksityiskohtana korostaa sitä, millä mestarillisella tavalla STRESEMANN teoksen 2. osassa kuvaa ornitologian keskeistä asemaa systematiikassa sen kahtena voimak-